Ikke noget at smile af. Ole Holm, forrest med sønnen Gustav foran sig, og i selskab med skæbnefæller i nabolaget. De bor på Vorbasse-kanten og er alle hensat i mange års uvished om en motorvej, som måske, måske ikke, bliver anlagt. Uvisheden gør deres huse og grunde usælgelige. De føler sig stavnsbundne. Med god grund, siger lokal ejendomsmægler. Foto: Jacob Schultz

DANMARK

Stavnsbundet af motorvejsplaner: De kan kun slippe fri af usikkerhed, hvis de bliver skilt eller alvorligt syge

Søndag 10. okt. 2021 kl. 09:19

Flemming Mønster flmo@jfmedier.dk

behandlet. De skal blive syge eller skilt eller på anden måde ændre livsbetingelser for at slippe fri af usikkerhed.

Stavnsbundet: Anledningen var ikke den festligste, og det kunne ses på ansigtsudtrækkene hos 23 mennesker, da de i onsdags satte hinanden stævne på en landejendom på Gilbergsvej ved Vorbasse, en halv snes kilometer syd for Billund. Her bor Ole Holm og hans kone Hanne og deres ni-årige søn Gustav.

Familien Holm og alle disse mennesker, og flere til såmænd, har mødtes en del gange de seneste fem år. De har en fælles sag at være desperate over, planerne om en hærvejsmotorvej. De synes, den snarere tager karakter af en hærværksmotorvej. Den gør dem økonomisk og juridisk hjemløse i deres egne hjem, synes de.

- Vi føler os uanstændigt behandlet, siger Ole Holm.

Den følelse flammer især, fordi et flertal af Folketingets partier 28. juni i år indgik et forlig om den danske infrastruktur og dermed afsluttede fem års usikkerhed ved at gøre deres fremtid endnu mere usikker:

Den sydligste del af en kommende hærvejsmotorvej, fra Give til Haderslev, har haft seks mulige linjeføringer, som gennem de fem år har været diskuteret og undersøgt. Forliget i juli barberer dem ned til én: en linjeføring vest om Billund, vel at mærke *hvis* den skal etableres. Ikke før 2035 afgøres det, *om* den overhovedet skal det. Eller endnu senere.

Måske skal vi helt frem til 2050, før der kommer vished, har transportminister Benny Engelbrecht tidligere tilkendegivet her i avisen. Sommeren har ikke ændret på denne tidshorisont, bekræfter han:

- Alt andet ville være at lyve, siger han.

> **Vi er låst fast, vi er blevet stavnsbundne. I realiteten disponerer vi ikke over egen ejendom.**
>
> OLE HOM, VORBASSE

Dette tidsperspektiv retter ikke ligefrem bekymringens rynkede bryn ud i Vorbasse.

hos Frede Therkildsen:

- Jeg er 66 år, og min kone jeg kan ikke blive boende her. Jeg aner ikke mine levende råd, for ingen vil købe en ejendom, der måske får en motorvej som nærmeste nabo kun 150 meter væk. Det er 30 års friværdi, der er væk, siger han.

- Lav reglerne om

Siden forliget i juni er det ifølge Vejdirektoratet vurderet, at nogle af de grunde og ejendomme, som ligger på selve motorvejslinjen, opfylder betingelserne for at blive eksproprieret, inden motorvejen rent faktisk er vedtaget ved lov. Det er ellers udgangspunktet for ekspropriation.

Men usælgelig ejendom er ikke i sig selv nok til en fremrykket ekspropriation. Andre mere sociale forhold skal også gøre sig gældende: fødsel, alder, nyt arbejde, alvorlig sygdom, skilsmisse m.v.

- Så må reglerne ændres. Det er det rene galskab, at man skal ud i en skilsmisse eller blive alvorligt syg for, at man kan blive reddet ud af en økonomisk suppedas, som staten har stillet én i. Jeg har aldrig hørt mage, siger Ole Holm.

I stedet for de nugældende regler foreslår han og nogle af de øvrige motorvejstruede, at alle lodsejere inden for en afstand af 500 meter fra den skitserede motorvej skal kunne forlods-eksproprieres betingelsesløst her og nu, selv om det ikke er endeligt besluttet at etablere motorvejen.

Det skal de imidlertid ikke fæstne alt for megen lid til vil ske sådan lige med det første.

- Det forslag har jeg aldrig set eller hørt om før nu. Det kan jeg simpelt hen ikke forholde mig til. Det ville være useriøst på så løst et grundlag, siger transportminister Benny Engelbrecht (S)

Mange berørte

Ole Holm og hans kone og søn bor på en landejendom med 320 kvadratmeter beboelse og 20 hektar skov. De synes, grundlaget er mere alvorligt, end det er løst.

Bliver motorvejen til noget, snupper den seks hektar af deres skov og vil ligge 200 meter fra deres stuevindue. En kommunal vej skal omlægges og vil slå et slag ind i forhaven. En mindre del af bygningen risikerer nedrivning.

På selve den sydlige motorvejsstrækning, der nu er udpeget, ligger op mod 75 ejendomme, som ejes af mennesker og bebos af mennesker.

Mange andre, som Ole og Hanne Holm, kommer til af afgive jordstykker eller bliver berørt visuelt eller må imødese støjplager. Hvis altså såfremt i fald ...

Usælgelige og værdiløse

Han og hans kone valgte i 2005 at bosætte sig på stedet, men det var ikke tænkt som et livstidsprojekt.

- For lidt over et år siden havde vi aftale med et yngre par om at overtage stedet, fordi vi har lyst til noget mindre. Men deres realkreditselskab sagde nej, for med en så uvis fremtid var der ikke tilpas sikkerhed for finansieringen. Den situation er kun blevet værre, siger Ole Holm.

Det har han ret i, bekræfter Elke Lykke, der er indehaver af ejendomsmæglerfirmaet Estate i Billund.

- Ingen tør købe ejendomme i de områder, hvor en motorvej kan komme, fordi de kan vise sig at være værdiløse. Jeg oplever igen og igen, at det første, en køber spørger om, er, om der kommer en motorvej tæt på. Det er højt oppe i folks bevidsthed, siger hun.

Ærlig eller arrogant

Som transportminister er det Benny Engelbrecht (S), der personificerer hele det politiske forlig.

- Jeg var helst uden den motorvej, men jeg nikkede ja. Den er et ønske hos især Venstre og Konservative, men de sagde så ja til noget andet, de egentlig var imod, men som vi ønskede, siger han.

En række mennesker sidder tilbage med regningen for kompromisets og forligets kunst. Det ved Benny Engelbrecht godt.

- Vi må være ærlige at sige, at sådan er det, lød det fra ham, da han 5. juli her i avisen sagde, at vi kan komme helt frem til 2050, inden der kommer vished.

Sådan er det - den formulering er ikke faldet i god Vorbasse-jord. Som Birte H. Christensen sagde, da hun som en af de 23 i onsdags talte om den situation, de befinder sig i:

- Hvordan kan han finde på at sige sådan? Som om han slet ikke regner os for noget som helst. Som om, han er helt ligeglad med, hvilke meget alvorlige problemer, vi sidder med nu. Det er arrogant.

Den vurdering er ministeren ikke begejstret for.

- Jeg forstår disse menneskers frustrationer. Jeg vil ikke være arrogant, og det synes jeg heller ikke, at jeg er. Jeg forsøger bare at fortælle, hvad konsekvensen er af et politisk forlig. Det er så en af ulemperne ved langtidsplanlægning, at nogle borgere risikerer at leve i usikkerhed i mange år, siger Benny Engelbrecht.

- Det formindsker i betydelig grad antallet af mennesker, der skal leve i usikkerhed om fremtiden, og med én mulig linjeføring er der skabt mulighed for de fremrykkede ekspropriationer.

Benny Engelbrecht erkender dog, at muligheden for fremrykket ekspropriation er forbundet med en række betingelser af social karakter, men han advarer mod af den grund at undlade at søge om muligheden.

- Der kan være mange forhold, som gør, at man kan komme i betragtning. Inden vi tegner et billede op af, at ingen kan få den mulighed, vil jeg sige, at det er noget, man hellere må spørge om en gang for meget end en gang for lidt, siger han.

Ubesvarede invitationer

De motorvejstruede på Vorbasse-kanten ville gerne spørge om lidt af hvert - ansigt til ansigt med ministeren, hjemme hos dem selv.

Ole Holm sendte en invitation, da han i Nordjyske Stiftstidende 29. juni kunne se Benny Engelbrecth fortælle, at han efter sommerferien "skal rundt til så mange byer og kommuner som muligt for med egne øjne at se, hvor og hvordan, infrastrukturaftalen skal udfolde sig – og tale med jer om, hvad det får af betydning for jer."

Andre sendte også invitationer. Også til andre politikere. Ingen har modtaget svar, de venter stadig. Men Benny Engelbrecht skal nok komme, lover han.

- Jeg har gennemført besøg i 40 kommuner, så ja, jeg mangler stadig nogle. Alle skal nok få svar, men der er så mange, at der godt kan gå nogen tid. Jeg er helt sikker på at besøge det område også, men jeg kan ikke love det på denne side af årsskiftet, siger Benny Engelbreht.

I ventetiden funderer Ole Holm over en vending, han og de andre på egnen jævnligt støder på.

- Politikere fra hele spektret har udtrykt forståelse for vores bekymringer. De siger, vores situation er uheldig. Det er den ikke. Vi sidder med konsekvenserne af en helt bevidst beslutning, ikke af et uheld, siger han.

Sådan rammer motorvejen

Den sydlige del af den kommende hærvejsmotorvej er på 83 kilometer fra Give til Haderslev, hvis den anlægges fuldt ud. Det besluttes tidligst i 2035.

På den pågældende strækning forventes 70-75 ejendomme at blive totaleksproprieret.

I alt 470-475 ejendomme kommer til af afgive jordarealer til motorvejsbyggeriet.

Støj: Miljøstyrelsens grænseværdi for støj i rekreative områder er på 58 dB. Den grænse vil blive overskredet for 1063 ejendommes vedkommende. For 407 boliger vil lydniveauet komme over 63 dB.

Indland Haderslev Sydjylland Billund JV Regionalt Danmark

Andre læser

UDLAND

Fire kvinder og en mand blev dræbt i Kongsberg: Dansk

Dagens Danmark

14 Okt

Peter Rasmussen
Chefredaktør

Dagens Danmark er din nye daglige nyhedsbriefing. Vi skærer igennem nyhedsstrømmen, og hver dag udkommer vi med døgnets vigtigste historier.

Flere ældre og flere børn: Så mange penge får kommunerne